

Δύσκολα διλήμματα μιας «δύσκολης συμφωνίας»

Όσα συνομολόγησαν στις Βρυξέλλες Ε.Ε. και Τουρκία καλείται πλέον να εφαρμόσει η Ελλάδα, αλλά με τρόπο συμβατό με το διεθνές δίκαιο, συμβιβασμός που φέρνει σε δυσχερή θέση την κυβέρνηση • Ούτε στο νομοσχέδιο που κατέθεσε το υπουργείο Μεταναστευτικής Πολιτικής θα αναγνωρίζεται νομικά η Τουρκία ως «ασφαλής τρίτη χώρα», ενώ μένει ανοικτό το ζήτημα της εφαρμογής του

Του **ΔΗΜΗΤΡΗ ΑΓΓΕΛΙΔΗ**

Ουλάχιστον μέχρι αργά χθες το απόγευμα επιχειρούσαν αλλαγές σε επιμέρους σημεία του νομοσχεδίου του υπουργείου Μεταναστευτικής Πολιτικής, γεγονός που αναδεικνύει την τεράστια δυσκολία να εφαρμοστεί η συμφωνία Ε.Ε. και Τουρκίας, με τρόπο συμβατό με το διεθνές δίκαιο των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Σήμερα το απόγευμα αναμένεται να ξεκινήσει η συζήτηση του νομοσχεδίου στην αρμόδια επιτροπή της Βουλής, ωστόσο παραμένουν ανοικτά πολύ σοβαρά ζητήματα σε σχέση, όχι μόνο με το νομικό πλαίσιο που καλείται να θεσπίσει η Ελλάδα για να υπηρέτησε τη συμφωνία, αλλά κυρίως με τον τρόπο που θα εφαρμοστεί ο νόμος στην πράξη.

Στην προχθεσινή ενημέρωση των δημοσιογράφων, στις Βρυξέλλες, η εκπρόσωπος Τύπου της Επιτροπής, Νατάσα Μπερτό, επέμεινε ότι πρέπει «η Ελλάδα να αναγνωρίσει την Τουρκία σαν ασφαλή τρίτη χώρα, έτσι ώστε να μπορούν να κληρυθούν απαράδεκτα τα αιτήματα ασύλου στην Ελλάδα και επομένως να επιστρέφονται στην Τουρκία». Συμπλήρωσε, απαντώντας σε ερώτηση δημοσιογράφου, ότι «η συλλογική ευρωπαϊκή κοινή γνώμη θεωρεί ότι αυτό είναι επιθυμητό για την Ελλάδα».

Ποια κοινή γνώμη;

Προφανώς, στην ευρωπαϊκή κοινή γνώμη που έχει υπόψη της η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν περιλαμβάνονται οι διεθνείς οργανώσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων, οι οποίες έχουν επαναλάβει σε όλους τους τόνους ότι η αναγνώριση της Τουρκίας ως ασφαλούς τρίτης χώρας για τους πρόσφυγες και η επιστροφή προσφύγων σε αυτήν παραβιάζουν κατάφωρα το πνεύμα και το γράμμα του διεθνούς δικαίου και πιθανότατα θα επιφέρουν προσφυγές και κυρώσεις στα αρμόδια διεθνή όργανα. Αλλιώς, τα περισσότερα κράτη-μέλη της Ε.Ε. δεν αναγνωρίζουν την Τουρκία ως ασφαλή τρίτη χώρα, την ίδια στιγμή που καλούν την Ελλάδα να το κάνει και φυσικά να υποστεί τις συνέπειες.

Εχοντας αντιληφθεί η ελληνική κυβέρνηση την εξαιρετικά δύσκολη θέση στην οποία έχει βρεθεί, συνυπογράφοντας μια συμφωνία, η τήρηση της οποίας την αναγκάζει να παραβιάσει το διεθνές δίκαιο, φαίνεται να προσπαθεί με εμφανή αμηχανία να συμβιβάσει δύο διαμετρικά αντίθετες πολιτικές.

Σύμφωνα με πηγές του υπουργείου Μεταναστευτικής Πολιτικής, η κυβέρνηση δεν θα προχωρήσει σε νομική αναγνώριση της Τουρκίας ως ασφαλούς τρίτης χώρας, ούτε στο παρόν νομοσχέδιο, το οποίο -αν μη τι άλλο- φαίνεται να εξασφαλίζει μια κανονική διαδικασία ασύλου και να προχωρά σε μία μάλλον αναγκαία αναδιάρθρωση της κρατικής μηχανής, με στόχο τον καλύτερο συντονισμό στο προσφυγικό και μεταναστευτικό, ούτε με άλλο νομικό τρόπο, όπως θα ήταν μια πράξη νομοθετικού περιεχομένου (το νομοσχέδιο περιλαμβάνει την έννοια της ασφαλούς χώρας καταγωγής, έννοια διαφορετική από αυτήν της ασφαλούς τρίτης χώρας: ασφαλής χώρα καταγωγής είναι αυτή που δεν παραβιάζει τα δικαιώματα των πολιτών της και είναι σαφές πως δεν περιλαμβάνει την Τουρκία, με τις γνωστές παραβιάσεις των δικαιωμάτων των Κούρδων και άλλων ομάδων).

Στην πράξη

Το ερώτημα όμως είναι πώς θα εφαρμοστεί στην πράξη η συμφωνία. Η κυβέρνηση ισχυρίζεται ότι η υπηρεσία Ασύλου, όπως και η αρχή Προσφύγων που κρίνει σε δεύτερο βαθμό τα αιτήματα ασύλου, θα εξετάζει εξατομικευμένα κάθε αίτημα και θα αποφασίζει ανεξάρτητα, χωρίς πολιτική κατεύθυνση, αν θα το κάνει παραδεκτό, σύμφωνα με τα κριτήρια που θεσπίζει το διεθνές και ελληνικό δίκαιο.

Αυτός ο ισχυρισμός της κυβέρνησης εγείρει δύο ζητήματα:

1 Το πρώτο έχει να κάνει με την πραγματική ικανότητα της υπηρεσίας Ασύλου να παραβλέψει την τεράστια πολιτική πίεση που ασκούν εκ των πραγμάτων η Ευρωπαϊκή Ένωση, όσο και υπουργοί της κυβέρνησης με δηλώσεις τους, με στόχο τη μείωση των προσφύγων που μένουν στην Ελλάδα. Το ερώτημα ενισχύεται από το γεγονός πως η υπηρεσία σχεδιάζεται να στελεχωθεί με διαδικασίες εξπρές, με προσωπικό πολλαπλάσιο της υπάρχουσας δυναμικής της, χωρίς μάλιστα τον χρόνο να υπάρξει ουσιαστική κατάρτιση, ενώ θα δεχτεί τη συνδρομή εκατοντάδων υπαλλήλων που προσφέρει η Ε.Ε., για τους οποίους αποτελεί ζητούμενο αν θα μπορέσουν να διαφοροποιηθούν από την «ευρωπαϊκή κοινή γνώμη», που φαίνεται ότι καθοδηγεί τις αποφάσεις.

Σε κάθε περίπτωση, εκτιμάται ότι, ακόμα και χωρίς εμφανή πολιτική κατεύθυνση, τυχόν αποφάσεις επιστροφής προσφύγων

Σε κάθε περίπτωση, εκτιμάται ότι, ακόμα και χωρίς εμφανή πολιτική κατεύθυνση, τυχόν αποφάσεις επιστροφής προσφύγων στην Τουρκία, οι οποίες θα διαφοροποιούνται κάθετα από τη μέχρι τώρα πρακτική της υπηρεσίας, θα σημαίνουν παραβίαση του διεθνούς δικαίου και πιθανότατα θα επισύρουν αντιδράσεις και κυρώσεις

ΛΕΣΒΟΣ - ΠΡΟΣΦΥΓΙΚΟ

Σιδεροδέσμιοι στο νοσοκομείο

ΤΗ ΜΕΤΑΦΟΡΑ στο Νοσοκομείο Μυτιλήνης για εξετάσεις δύο προσφύγων που κρατούνται στο Κλειστό Κέντρο της Μόριας «με αστυνομική συνοδεία και δεμένους με χειροπέδες», καταγγέλλει ο ΣΥΡΙΖΑ Λέσβου. Επίσης σημειώνει ότι «σε ερώτηση εργαζομένων του νοσοκομείου προς τους αστυνομικούς που τους συνόδευαν, η απάντηση ήταν "είναι δεμένοι, επειδή είναι κρατούμενοι"».

Στην ανακοίνωση αναφέρεται ότι «τα τελευταία χρόνια έχουν δοθεί μάχες, προκειμέ-

νου να γίνουν σεβαστά τα δικαιώματα των προσφύγων και των μεταναστών που έρχονται στο νησί μας. Ενα από αυτά τα δικαιώματα είναι να έχουν πρόσβαση στις υποδομές υγείας του νησιού μας. Αυτή η πρόσβαση να γίνεται με όρους ανθρώπινης αξιοπρέπειας, πολύ περισσότερο δε από τη στιγμή που δεν έχουν διαπράξει κάποια αξιόποινη πράξη και δεν είναι κατηγορούμενοι για αυτή».

Μάλιστα η συντονίστρια του Κέντρου της Μόριας, Ανθή Καραγγελή, χαρακτήρισε απαρά-

δεκτη «τη μεταφορά δύο ασθενών ανθρώπων που φιλοξενούνται στη δομή, με χειροπέδες, αφού δεν είναι κρατούμενοι, καθώς και πως κάτι τέτοιο δεν ήταν σε γνώση της». Τέλος, πηγές του υπουργείου Προστασίας του Πολίτη, σχολιάζοντας το γεγονός στο ΑΠΕ, υποστήριξαν πως η καταγγελία θα ελεγχθεί αλλά «προς το παρόν διευκρινίζεται μόνο πως με χειροπέδες μεταφέρεται ασθενής μόνο αν είναι επιθετικός και επικίνδυνος για τον εαυτό του ή τους άλλους».

ΑΝΘΗ ΠΑΖΙΑΝΟΥ

στην Τουρκία, οι οποίες θα διαφοροποιούνται κάθετα από τη μέχρι τώρα πρακτική της υπηρεσίας, θα σημαίνουν παραβίαση του διεθνούς δικαίου και πιθανότατα θα επισύρουν αντιδράσεις και κυρώσεις.

2 Το δεύτερο ζήτημα έχει να κάνει με το μέλλον της συμφωνίας Ε.Ε. και Τουρκίας. Αν δεν υπάρξει πολιτική παρέμβαση και συνεχίσει η υπηρεσία Ασύλου να κάνει παραδεκτά τα αιτήματα ασύλου ανθρώπων, των οποίων η ασφάλεια διακυβεύεται στην Τουρκία, τότε η επίτευξη του έωλου διακρυγμένου στόχου της συμφωνίας αφήνεται κυρίως σε κατασταλτικές μεθόδους των τουρκικών αρχών, που καλούνται με τη βοήθεια του ΝΑΤΟ να εμποδίσουν τους πρόσφυγες να διασχίσουν το Αιγαίο. Μένει να φανεί πώς θα αντιδράσει η Επιτροπή, με δεδομένη την πολιτική της να κλείσει τα βόρεια σύνορα της Ελλάδας.

Το μόνο σίγουρο είναι πως, στην καλύ-

τερη περίπτωση, τις ξενοφοβικές διαθέσεις της Ε.Ε. θα τις πληρώσει το μικρό ποσοστό της προσφυγικής και μεταναστευτικής ροής που δεν καλύπτεται από το προσφυγικό δίκαιο. Η συμφωνία προβλέπει να αρχίσουν στις 4 Απριλίου οι επιστροφές, με πλοία από τα ελληνικά νησιά στο λιμάνι του Δικελί, απέναντι από τη Χίο, όπου δεν έχουν κάνει αίτημα ασύλου ή όσων το αίτημα απορρίπτεται. Παραμένει το ερώτημα αν έχει προετοιμαστεί η ΕΛ.ΑΣ. για επιχειρήσεις τέτοιου εύρους με σεβασμό των δικαιωμάτων και των εγγυήσεων των παράτυπων μεταναστών.

Οι... αστερίσκοι της ΕΛ.ΑΣ.

Οι πρώτες ενδείξεις, όπως άλλωστε και η αντίληψη απαξίωσης και παραβίασης των δικαιωμάτων που φαίνεται να κυριαρχεί στην ΕΛ.ΑΣ., σύμφωνα με όσα διαπιστώνουν διεθνείς οργανισμοί και οργανώσεις,

δημιουργούν εύλογη ανησυχία. Πριν ακόμα θεσπιστεί το νομοθετικό πλαίσιο για την υλοποίηση της συμφωνίας, η αστυνομία φαίνεται ότι πήρε την πρωτοβουλία να εφαρμόσει μία δική της εκδοχή, κρατώντας μαζικά, χωρίς καμία προβλεπόμενη διοικητική πράξη ή εξατομικευμένη εξέταση, πρόσφυγες και μετανάστες που μέχρι τώρα κυκλοφορούσαν ελεύθεροι και ονομάζοντας τα χόστοι... κέντρα κράτησης με αυτοσχέδιες πινακίδες, όπως στη Χίο.

Σ' αυτή την κατάσταση εξαίρεσης από τον νόμο αντιτάχθηκε χθες στη Λέσβο τόσο ο τοπικός ΣΥΡΙΖΑ όσο και το υπουργείο Μεταναστευτικής Πολιτικής μέσω της υπεύθυνης για τον συντονισμό της διαδικασίας υποδοχής, αναγκάζοντας το υπουργείο Προστασίας του Πολίτη σε μία μάλλον αμηχανη ανακοίνωση, που θα φανεί σύντομα, αν αποτελεί ουσιαστική αναδίπλωση της ΕΛ.ΑΣ. από τις γνωστές μεθόδους της.